



**Комитет за координацију надзора финансијског
сектора Републике Српске**

**ИЗВЈЕШТАЈ КОМИТЕТА ЗА КООРДИНАЦИЈУ НАДЗОРА
ФИНАНСИЈСКОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
за 2011. годину**

*Бања Лука,
јуни 2012. године*

САДРЖАЈ

Ријеч предсједавајућег	3
1. О Комитету.....	4
1.1. Оснивање и циљеви функционисања Комитета.....	4
1.2. Комисија за сарадњу надзорних органа финансијског сектора	6
1.3. Законска регулатива.....	7
2. Извјештај о раду Комитета	9
2.1. Активности које се односе на оперативно функционисање Комитета	9
2.2. Активности које се односе на унапређење сектора.....	9
2.2.1. Одржавање стабилности финансијског система	9
2.2.2. Сарадња у обављању надзора.....	11
2.2.3. Промоција и едукација.....	11
2.2.4. Институција омбудсмана.....	12
2.2.4.1. Омбудсман у осигурању	12
2.2.4.2. Омбудсман у банкарству	12
3. Стање финансијског сектора у 2011. години	14
3.1. Банкарски сектор.....	14
3.1.1. Основни показатељи	14
3.1.2. Биланс успјеха банкарског сектора	16
3.1.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе банака.....	17
3.2. Микрокредитне организације.....	18
3.2.1. Основни показатељи	18
3.2.2. Биланс успјеха МКО	19
3.2.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО	20
3.3. Даваоци лизинга	21
3.3.1. Основни показатељи	21
3.4. Сектор осигурања.....	22
3.4.1. Основни показатељи	22
3.4.2. Биланс успјеха сектора осигурања	23
3.4.3. Преглед осталих учесника на тржишту осигурања.....	25
3.5. Тржиште капитала.....	26
3.5.1. Основни показатељи	26
3.5.2. Тржишни учесници и листиране хартије	28
3.5.3. Инвестициони фондови	29
3.6. Per capita показатељи	30
4. Приједлог мјера и активности за 2012. годину	32

Ријеч председавајућег

Овај извјештај обухвата преглед извршених активности Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске у 2011. години, основне елементе плана рада Комитета за 2012. годину, те скраћени приказ стања у цјелокупном финансијском сектору.

Комитет је у 2011. години разматрао нацрте законских аката, који уређују финансијски сектор Републике Српске, као и прописе из области финансијског извјештавања. Надзорни органи сарађивали су при провођењу контрола над учесницима финансијског тржишта. У односу на претходну годину интензивније су се одвијале едукативне активности, а у циљу бољег информисања и заштите потрошача.

Продужено дјеловање финансијске кризе осјетило се у РС и у 2011. години, углавном кроз изостанак већих капиталних инвестиција, успоренији привредни раст и повећање незапослености. Финансијски сектор РС је ипак задржао стабилност, укупна актива је повећана у извјештајном периоду, а позитиван финансијски резултат изостао је само у сектору давалаца лизинга. Од посебног значаја је раст депозита, општи пад каматних стопа, те раст премије осигурања. Настављен је раст и развој тржишта дужничких хартија од вриједности, уз успјешно окончање првих емисија трезорских записа у Републици Српској. Основни подаци о финансијском сектору налазе се у посебном дијелу овог Извјештаја, а детаљнији показатељи и анализе биће предмет извјештаја надзорних органа.

Унапређење регулаторног оквира, координација у надзору, развој макропруденцијалне супервизије ради праћења финансијске стабилности цјелокупног финансијског сектора, те провођење ширег спектра едукативних активности представља окосницу Плана рада за 2012. годину. Међународне асоцијације које обухватају надзорне и регулаторне органе, као и институције на нивоу ЕУ за надзор финансијског сектора, у последње двије године значајно су ревидирале основне принципе, смјернице и правила супервизије, као одговор на финансијску кризу, растућу комплексност финансијских производа и глобализацију пословања финансијских институција. Посебна пажња се посвећује међусобној сарадњи надзорних органа у циљу одржавања опште финансијске стабилности и идентификовању системски значајних финансијских институција. Надзорни органи у РС, појединачно и заједнички, морају такође одговорити на адекватан начин на ове изазове, како ради успостављања стабилног, ефикасног и транспарентног домаћег финансијског тржишта, тако и ради сарадње са регулаторима из земаља ЕУ чланица, у провођењу групне супервизије, а имајући у виду знатан број финансијских институција у цијелом сектору, које су у власништву инвеститора (финансијских институција) из ЕУ.

Славица Ињац,
председавајући Комитета
за 2011. годину

Божана Шљивар,
председавајући Комитета
за 2012. годину

1. О Комитету

1.1. Оснивање и циљеви функционисања Комитета

Комитет за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске (у даљем тексту: Комитет) основан је Законом о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 49/09, у даљем тексту: Закон). Законом је, поред оснивања Комитета, регулисан начин међусобне сарадње и координације Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, Агенције за банкарство Републике Српске и Агенције за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: надзорни органи).

Чланови Комитета су: министар финансија Републике Српске, предсједник Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, директор Агенције за банкарство Републике Српске и директор Агенције за осигурање Републике Српске.

Циљ оснивања Комитета је одржавање стабилности и ефикасности финансијског сектора у цјелини, као и појединачних сегмената, те обезбјеђење заштите права корисника финансијских услуга. Овај циљ се треба постићи, поред осталог, успостављањем различитих облика координиране сарадње надзорних органа, као основе за свеобухватан и синхронизован надзор различитих активности, које финансијске институције обављају на тржишту. Континуирана и ефикасна сарадња надзорних органа, те конвергентност принципа и праксе супервизије, механизми су путем којих супервизија прати развој тржишта, те на флексибилан и проактиван начин, одговара новим и сложенијим захтјевима. Овакав приступ супервизији финансијског сектора у складу је са директивама Европске уније и савременом међународном праксом.¹

Према Закону, у најширем смислу, надлежност Комитета обухвата сарадњу надзорних органа, која се одвија кроз:

- а) креирање и спровођење јединствене стратегије и смјерница из области регулисања и надзора финансијског сектора,
- б) иницирање усаглашавања прописа са захтјевима тржишта, међународним стандардима и прописима Европске уније,
- в) планирање заједничких активности и праћење реализације закључених споразума,
- г) идентификовање потенцијалних проблема и уочавање кризних ситуација ради избјегавања негативних последица,
- д) заузимање ставова и предлагање мјера ради јачања и унапређивања надзора финансијског сектора,

¹The High Level Group on Financial Supervision in EU Report, chaired by Jacques Delarosiere, Brussels, 2009.

-
- ђ) обезбјеђење приступа информацијама и размјену података потребних у поступку спровођења надзора финансијских организација,
 - е) размјену података у поступку издавања дозвола,
 - ж) размјену података о чињеницама и догађајима који се односе на повезана лица, која могу имати утицаја на ситуацију или радњу која је предмет контроле другог надзорног органа,
 - з) обезбјеђење података потребних за рјешавање појединачних питања и доношење одлука,
 - и) организовање заједничких контрола,
 - ј) обезбјеђење и размјену информација о неправилностима утврђеним од надзорног органа у вршењу контроле, ако су уочене неправилности важне за рад других надзорних органа,
 - к) организовање и обезбјеђење заштите права корисника услуга финансијског сектора и
 - л) друге заједничке активности које доприносе јачој координацији и спровођењу надзора финансијског сектора.

У складу са одредбама члана 21. Закона, Комитет подноси годишњи извјештај Народној скупштини Републике Српске, посредством Владе Републике Српске.

Чланови Комитета у 2011. години, по функцији, били су:

1. Славица Ињац, предсједавајући (Агенција за банкарство РС),
2. др Зоран Тегелтија, члан (министарство финансија РС),
3. др Миодраг Јандрић, члан (Комисија за хартије од вриједности РС) и
4. Божана Шљивар, члан (Агенција за осигурање РС).

Предсједавајући комитета за 2012. годину је Божана Шљивар.

1.2. Комисија за сарадњу надзорних органа финансијског сектора

У складу са одредбама члана 12. Закона Комитет формира Комисију за сарадњу надзорних органа финансијског сектора (у даљем тексту: Комисија за сарадњу) ради спровођења споразума и реализације задатака Комитета.

У складу са Законом и општим актима Комитета, задаци Комисије за сарадњу су да:

- а) предлаже јединствену стратегију и смјернице развоја надзора финансијског сектора и међусобног дјеловања надзорних органа,
- б) припрема и предлаже годишњи план заједничке сарадње надзорних органа,
- в) прати реализацију закључених споразума о међусобној сарадњи надзорних органа,
- г) размтра и анализира потребу усаглашавања прописа са захтјевима тржишта, међународним стандардима и прописима Европске уније,
- д) заузима ставове и предлаже мјере ради јачања и унапређивања надзора финансијског сектора,
- ђ) прати спровођење заједничких контрола надзорних органа,
- е) предлаже одлуке о начину организовања и спровођења заштите права корисника финансијских услуга,
- ж) предлаже акте потребне за функционисање рада Комитета,
- з) припрема извјештаје о предузетим активностима и годишњи извјештај о раду и
- и) разматра друга заједничка питања која се односе на послове и задатке надзорних органа.

Чланови Комисије за сарадњу у 2011. години били су:

1. Миодраг Берић, координатор (Агенција за банкарство Републике Српске),
2. мр Сњежана Рудић, члан (министарство финансија Републике Српска),
3. Сара Савановић, члан (Комисија за хартије од вриједности Републике Српске) и
4. мр Тамара Пејић-Петковић, члан (Агенција за осигурање Републике Српске).

1.3. Законска регулатива

Законодавни оквир, којим је уређен рад Комитета, чине:

- Закон о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/09),
- Споразуму о сарадњи надзорних органа финансијског сектора у РС,
- Пословник о раду Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске и
- Пословник о раду Комисије за сарадњу надзорних органа финансијског сектора.

Надзорни органи имају посебан законодавни оквир којим се уређује функционисање појединих сегмената финансијског сектора и то:

- Закон о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 92/06 и 34/09),
- Закон о преузимању акционарских друштава („Службени гласник Републике Српске“, бр. 65/08 и 92/09),
- Закон о инвестиционим фондовима („Службени гласник Републике Српске“, бр.92/06) и
- Закон о привредним друштвима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 127/08 и 58/09),

као и 31 подзаконски акт, које је усвојила Комисије за хартије од вриједности РС;

- Закон о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 44/03, 74/04 и 116/11),
- Закон о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр.67/07 и 40/11),
- Закон о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 20/02, 18/05 и 100/08),
- Закон о спречавању прања новца („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 53/09),
- Закон о лизингу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/07 и 116/11),
- Закон о микрокредитним организацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/06 и 116/11) и
- Закон о штедно-кредитним организацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/06),

као и 110 подзаконских аката, које је усвојила Агенција за банкарство РС;

- Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/05, 1/06, 64/06 и 74/10);
- Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/05, 64/06 и 106/09),

-
- Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности („Службени гласник Републике Српске“, бр.102/09) и
 - Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, бр.13/09),
- као и 48 подзаконских аката, које је усвојила Агенција за осигурање РС.

2. Извјештај о раду Комитета

Комитет је у 2011. години у циљу испуњавања својих надлежности одржао три сједнице, а Комисија двије.

2.1. Активности које се односе на оперативно функционисање Комитета

У 2011. години донесене су слиједеће одлуке:

- изабран је председавајући Комитета из Агенције за банкарство, гђа. Славица Ињац;
- изабран је координатор Комисије из Агенције за банкарство, гдин. Миодраг Берић;
- усвојен је Извјештај о раду Комитета за 2010. годину;
- усвојена је Информација о стању у финансијском сектору за 2010. и прво полугодиште 2011. године;
- усвојен је план активности за 2011. и 2012. годину,

У 2011. години Комисија за сарадњу се посебно бавила анализом предузетих активности надзорних органа по закљученом Споразуму о сарадњи, а разматране су и различите могућности за побољшање сарадње између чланова Комитета.

2.2. Активности које се односе на унапређење сектора

Основни циљеви због којих је основан Комитет, реализују се кроз различите области сарадње, односно активности које се односе на унапређење сектора, а могу се подијелити на:

- очување стабилног финансијског система,
- сарадања у надзору и
- промоција и едукација.

2.2.1. Одржавање стабилности финансијског система

Комитет је на свим одржаним сједницама анализирао стање и стабилност финансијског сектора Републике Српске, кроз различите извјештаје и информације

Према Споразуму о сарадњи надзорних органа финансијског сектора у РС, очување стабилног финансијског система врши се и континуираним усаглашавањем прописа. Регулаторне активности у извјештајном периоду односе се на иницирање и разматрање законске регулативе, и то измјена и допуна :

- **Закона о банкама, Закона о микрокредитним организацијама и Закон о лизингу**

Комитет и Комисија су разматрали нацрте Закона о измјенама и допунама Закона о банкама, Закона о измјенама и допунама Закона о микрокредитним организацијама и Закона о измјенама и допунама Закона о лизингу. Предложеним измјенама наведених

закона дефинисани су нови облици заштите права и интереса потрошача, тј. корисника банкарских и других кредитних услуга према директивама ЕУ, као и елементи спречавања прања новца, а ради усклађивања са Законом о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, полазећи од Стратегије и акционог плана за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности у БиХ за период 2009. до 2013. године.

Наведене законе усвојила је Народна скупштина Републике Српске 03.11.2011. године.

▪ **Закона о тржишту хартија од вриједности**

Комитет је информисан да је припремљен Закон о измјенама и допунама Закона о тржишту хартија од вриједности, ради усклађивања са Законом о привредним друштвима, директивама ЕУ и ради дефинисања имунитета и техничког мандата Комисије за хартије од вриједности. У извјештајној години започете су припреме за измјену Закона о инвестиционим фондовима, као и Закона о преузимању акционарских друштава. Комитет је упознат са основним циљевима унапређења ове регулативе.

▪ **Закона о друштвима за осигурање и Закона о Агенцији за осигурање у Босни и Херцеговини**

Агенција за осигурање Републике Српске је организовала два састанка са представницима Министарства финансија РС, а у циљу заузимања заједничког става у погледу достављених приједлога ЕУ Twinning пројекта, који су се односили на приједлоге за усклађивање закона из области осигурања са директивама ЕУ у дијелу:

- успостављања новог институционалног оквира обавезног осигурања од аутоодговорности у складу са директивама ЕУ,
- појединих одредби Закона о Агенцији за осигурање у БиХ и
- усклађивања Закона о друштвима за осигурање према стандардима директиве Solvency II.

Записнике са ових састанака, у облику информације, прихватио је Управни одбор Агенције за осигурање РС и исти су достављени консултантима Twinning пројекта, као заједнички став институција РС.

▪ **Остали прописи**

Радна група при Министарству финансија припремила је нацрт Закона о платном промету. Нови закон има за циљу ефикасније и транспарентније обављање платног промета и јачања финансијске дисциплине, о чему је Комитет информисан.

На састанку одржаном на тему „Унапређење финансијског извјештавања“, указано је на потребу:

-
- усклађивања контног оквира и прописивање садржаја и форме образаца финансијских извјештаја за друштва за осигурање у складу са Директивом ЕУ број: 91/674 о годишњим финансијским извјештајима и консолидованим извјештајима друштава за осигурање,
 - да се пропишу форме извјештаја према захтјеву Републичког завода за статистику, које су прилагођене специфичностима области осигурања,
 - досљедније примјене законом успостављеног система надзора и обезбјеђења квалитета рада ревизорских друштава.

Комитет је припремио и примједбе на Стратегију и Акциони план унапређења и развоја рачуноводствене и ревизорске професије у Републици Српској.

2.2.2. Сарадња у обављању надзора

На сједницама Комитета размјењиване су информације из области надзора од заједничког значаја. Поред тога:

- На захтјев Комисије за хартије од вриједности, Агенција за осигурање је достављала податке о броју, врсти и предмету извршених контрола у друштвима, заједно са изреченим мјерама из надзора, а ради утврђивања да ли се ради о информацијама које су емитенти обавезни да објављују,
- Агенција за осигурање упутила је захтјев Комисији за хартије од вриједности да се у утврди да ли у случају неких трансакција хартијама од вриједности, које су проводила друштва за осигурање, има елемената манипулације,
- Приликом провођења надзора над појединим друштвима за осигурање, Агенција за осигурање, доставила је Агенцији за банкарство информације које упућују на сумњу у непоштовање прописа из области платног промета,
- Приликом провођења надзора над друштвима за осигурање, Агенција за осигурање доставила је Пореској управи више различитих информација, које упућују на непоштивање пореских прописа.

2.2.3. Промоција и едукација

Комитет је активности едукације усмјерио у два правца. Организовање заједничких едукација запослених у надзорним органима, с једне стране и едукација и промоција финансијског тржишта, с друге стране.

У извјештајном периоду организоване су заједничке едукације запослених у надзорним органима:

- Агенција за банкарство је у склопу пројекта Европске централне банке, а у сарадњи са Централном банком Португала, организовала заједнички семинар, на тему заштите корисника финансијских услуга,

-
- Агенција за осигурање је, у склопу EU Twinning пројекта организовала заједнички семинар на тему: „Органи за супервизију финансијског сектора у ЕУ“ и "Преговарачки процеси за приступање ЕУ".

Поред наведеног надзорни органи су размјењивали искуства у области методологије архивирања и евидентирања документације прикупљене у контроли, а такође су вршене и међусобне презентације информационих система.

За стабилно функционисање финансијског тржишта од посебне важности је повећање степена финансијске писмености становништа У том смислу потребно је спроводити континуирану едукацију корисника финансијских услуга из области заштите њихових права и интереса, на различите начине, али и широм медијском кампањом, којом би се презентовале ове теме. Агенција за осигурање је организовала семинар на тему: „Повећање јавне свијести у вези обавезног осигурања од аутоодговорности“, на који су били позвани представници различитих медија.

У оквиру пројекта EU Twinning, Агенција за осигурање је организовала семинар на тему "Међународна искуства у области обавезног осигурања од аутоодговорности", коме су присуствовали и представници Министарства финансија, Министарства унутрашњих послова и Министарства саобраћаја.

У организацији Агенције за осигурање одржан је и округли сто на тему примјене директива ЕУ у обавезном осигурању од аутоодговорности, коме су присуствовали представници друштава за осигурање и других институција.

2.2.4. Институција омбудсмана

2.2.4.1. Омбудсман у осигурању

У оквиру Агенције РС основана је 2007. године Канцеларија омбудсмана у осигурању, са циљем заштите права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица. Ово је био први облик институционалне заштите потрошача у цијелом финансијском систему Босне и Херцеговине.

Канцеларија Омбудсмана континуирано сарађује са представницима друштава за осигурање, ради мирног, вансудског рјешавања спорова из осигурања. Омбудсман је током 2011. године донио већи број појединачних, али и неколико општих препорука, са циљем да се друштва ускладе са прописима, добрим пословним обичајима и Етичким кодексом друштава за осигурање. Омбудсман је путем медија обавјештавала јавност о свом раду и улози на заштити потрошача у сектору осигурања.

2.2.4.2. Омбудсман у банкарству

У 2011. години Комитет је разматрао нацрт измјена и допуна Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске у области заштите права корисника банкарских и услуга микрокредитних организација и давалаца лизинга. У изради предложеног рјешења

кориштене су релевантне директиве ЕУ, те искуства најбоље праксе, поред осталих и омбудсмана у сектору осигурања РС, који се показао као функционалан и ефикасан.

Усвајањем наведеног закона, обезбијеђена је додатна заштита права и интереса корисника финансијских услуга кроз успостављање Омбудсмана за банкарски систем.

3. Стање финансијског сектора у 2011. години

Финансијски сектор Републике Српске чине банке, микрокредитне организације, лизинг друштва, друштва за осигурање, добровољни пензијски фондови, инвестициони фондови и други учесници тржишта капитала.

Табела 3.1 – Структура активе финансијског сектора – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Дијелови сектора финансијских услуга (финансијске институције)	31.12.2010.		31.12.2011.		Индекс
		Актива (у мил. КМ)	Учешће (у %)	Актива (у мил. КМ)	Учешће (у %)	
1.	Банке	5.375	85,63	5.762	86,92	107,20
1.1.	- ROA2		-0,40%		1,05%	
2.	Инвестициони фондови	377	6,0	355	5,35	94,16
3.	Друштва за осигурање	245	3,90	258	3,89	105,31
3.1.	- ROA		5,29%		5,21%	
4.	Микрокред. организације	277	4,41	249	3,75	89,89
4.1.	- ROA		-0,50%		1,41%	
5.	Лизинг друштва	3	0,04	5	0,07	166,66
5.1	- ROA		-26,39		-16,75%	
	УКУПНО	6.277	100	6.629	100	105,61

(Извор: Надлежни регулатори)

У досадашњем периоду није основан нити један добровољни пензијски фонд у Републици Српској, иако постоји потребан законски оквир.

Банкарски сектор и сектор осигурања настављају тренд јачања у укупној активи финансијског сектора. Актива друштава за осигурање је по први пут, од кад се води и објављује званична статистика³, већа од активе микрокредитних организација и заузима треће мјесто.

3.1. Банкарски сектор

Банкарски сектор Републике Српске обухвата 10 банака са већинским приватним капиталом, уз доминацију учешћа страног приватног капитала.

3.1.1. Основни показатељи

Укупни билансни ниво са 31.12.2011. године износи 6.638 милиона КМ и биљежи стопу раста од 11% у односу на 31.12.2010. године и поред тога што је једна банка крајем 2011. године смањила билансни ниво за око 170 милиона КМ (због преноса дијела ризичних потраживања другом правном лицу у оквиру исте групације).

²ROA – Return on assets (Поврат на имовину), израчунат као ратио нето резултата и активе

³Први извјештај о стању сектора осигурања сачињен је 2006. године.

Билансни ниво банкарског сектора састоји се од билансне активе у износу од 5.761 милиона КМ са стопом раста од 7% и ванбилансне активе у износу од 877 милиона КМ са стопом раста од 43%. У наредној табели даје се преглед основних показатеља из сектора банкарства.

Табела 3.1.1 – Основни показатељи из банкарског сектора Републике Српске - упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2010.	31.12.2011.	Индекс
1.	Број банака	10	10	100
2.	Запослени	2.933	2.993	102,05
3.	Број организационих дијелова	355	360	101,41
4.	Билансна актива (у 000 КМ)	5.375.807	5.761.550	107,29
5.	Билансна актива/БДП⁴ (у %)	64	65	
6.	Укупни капитал (у 000 КМ)	705.405	778.299	110,33
7.	Укупни депозити (у 000 КМ)	3.778.035	4.009.166	106,12
	- Депозити привреде	770.978	797.967	103,50
	- Депозити становништва	1.478.977	1.689.534	114,24
	- Депозити владиних институција	574.385	499.308	86,93
8.	Укупни депозити/БДП (у %)	45	45	
9.	Укупни кредити банака из РС (у 000 КМ)	3.953.979	4.149.417	104,94
	- Кредити привреди	1.986.592	2.037.710	102,57
	- Кредити становништву	1.580.791	1.643.735	103,98
	- Кредити Влади и владиним институцијама	309.761	437.451	141,22
10.	Кредити становништву/БДП (у %)	19	18	
11.	Укупна кредитна задуженост становништва (код банака РС и филијала из ФБиХ)	2.018.800	2.150.647	106,53
12.	ННИ индекс концентрације (актива)	1.696	1.608	94

(Извор: Агенција за банкарство РС)

У 2011. години заустављен је тренд пада депозита из претходног периода и са крајем 2011. године ниво депозита је већи за 231,1 милион КМ или 6%, иако је једна банка у децембру 2011. године смањила депозите (матичне банке) за 151,2 милиона КМ.

Кредитна активност банака у 2011. години нешто је интензивнија и са 31.12.2011. године бруто кредити су већи за око 5%, а финансирани су углавном из текућих отплата кредита, из раста депозита, те из средстава ИРБ РС. Укупни бруто кредити са 31.12.2011. године износе 4.149 милиона КМ. Раст кредита у четвртном кварталу 2011. године је успорен због преноса дијела ризичних кредита на друго правно лице изван банкарског сектора Републике Српске.

⁴Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

3.1.2. Биланс успјеха банкарског сектора

На нивоу укупног банкарског сектора остварен је нето добит у износу од 58,3 милиона КМ. Остварени резултат банкарског сектора дат је у наредној табели.

Табела 3.1.2 – Скраћени биланс успјеха на нивоу банкарског сектора Републике Српске
- упоредни преглед за 2010. и 2011. годину (у 000 КМ)

ОПИС	2010.		2011.		Индекс
	Укупно	Учешће (у %)	Укупно	Учешће (у %)	
1	2	3	4	5	6
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ. ПРИХОДИ					
а) Приходи од камата и слични приходи	310.412	68	325.039	73	105
б) Оперативни приходи	147.067	32	122.949	27	84
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	457.479	100	447.988	100	98
3. РАСХОДИ					
а) Расходи по каматама и слични расходи	125.882	27	122.976	32	98
б) Пословни и директни расходи	151.032	32	54.698	14	36
в) Оперативни расходи	193.082	41	203.559	53	105
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	469.996	100	381.233	100	81
УКУПНИ ПРИХОДИ - РАСХОДИ (2-4)	-12.517		66.755		
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	32.910		67.348		205
ГУБИТАК	45.427		593		1
ПОРЕЗИ	8.719		8.607		99
Добит по основу повећања одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	498		560		112
Губитак по основу повећања одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	576		401		70
НЕТО-ДОБИТ /ГУБИТАК	-21.314		58.307		

(Извор: Агенција за банкарство РС)

На профитабилност банкарског сектора са крајем 2011. године значајан утицај је имао финансијски резултат једне банке, која је остварила нето добит у износу од 23,2 милиона КМ или 40% од укупно остварене нето добити на нивоу сектора (смањење трошкова исправки вриједности и прихода по основу продаје дијела ризичних кредита). Са губитком је пословала само једна банка, и то у износу од 0,6 милиона КМ, док је преосталих 9 банака остварило добит у укупном износу од 58,9 милиона КМ.

Коефицијенти профитабилности банкарског сектора са крајем 2011. године су побољшани, што се види из следећег:

- поврат на активу (ROA) као однос нето добити и просјечне нето активе је 1,05 %, а са 31.12.2010. године је био негативан (опште прихваћени стандард је 1%);
- поврат на капитал (ROE) као однос нето добити и просјечног укупног капитал је 8,2 %, а са 31.12.2010. године је био негативан (опште прихваћени стандард је изнад 10%);
- продуктивност банака мјерена као однос укупних прихода и просјечне нето активе је 5,8% (са 31.12.2010. године била је 6,2%).

3.1.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе банака

Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодобрене кредите, односно примљене депозите у извјештајном мјесецу. Ефективна каматна стопа је тржишна цијена банкарских производа, односно услуга. Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе по кредитима за 2010. и 2011. годину дате су у наставку.

Табела 3.1.3 – Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе на кредите у Републици Српској - упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	О П И С	Просјечне пондерисане каматне стопе (у %)							
		I-XII 2010.				I-XII 2011.			
		Банке РС		Јед. банака из ФБиХ		Банке РС		Јед. банака из ФБиХ	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1.	Пондерисане каматне стопе на краткорочне кредите	8,19	9,28	8,51	9,89	7,75	9,32	7,73	8,93
1.1	Привреди	8,15	9,14	8,16	8,53	8,18	9,96	7,23	7,52
1.2	Становништву	10,47	13,69	10,06	15,93	10,07	12,64	10,20	16,03
2.	Пондерисане каматне стопе на дугорочне кредите	8,30	9,12	9,88	11,15	7,90	8,65	8,72	9,82
2.1	Привреди	8,24	9,03	8,78	9,55	7,71	8,40	7,58	8,34
2.2	Становништву	8,55	9,45	10,45	11,96	8,27	9,24	9,07	10,27
2.2.1	Стамбени кредити	6,15	6,47	7,94	8,85	6,12	6,48	7,11	7,69
3.	Укупно пондерисане каматне стопе	8,23	9,22	9,59	10,89	7,82	9,04	8,49	9,61

НКС-номинална каматна стопа; ЕКС-ефективна каматна стопа

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Просјечне номиналне и ефективне каматне стопе на кредите банака из Републике Српске за 2011. годину имају тренд пада у односу на 2010.годину. С друге стране, стопе по ороченим депозитима имају тренд раста, што се види из података у наредној табели.

Табела 3.1.4 – Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе по ороченим депозитима у Републици Српској - упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	О П И С	Просјечне пондерисане каматне стопе (у %)							
		I-XII 2010.				I-XII 2011.			
		Банке РС		Јед. банака из БиХ		Банке РС		Јед. банака из БиХ	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1.	Каматне стопе на крат. депозите	2,46	2,47	0,86	0,90	2,65	2,66	1,70	1,73
2.	Каматне стопе на дуг. депозите	4,71	4,72	3,31	3,40	4,28	4,28	3,64	3,75
3.	Укупно пондерисане каматне стопе на депозите у Републици Српској	3,02	3,02	1,86	1,91	3,16	3,17	3,10	3,19

НКС-номинална каматна стопа; ЕКС-ефективна каматна стопа

(Извор: Агенција за банкарство РС)

3.2. Микрокредитне организације

До краја 2011. године у Републици Српској лиценцирано је 8 микрокредитних организација (у даљем тексту: МКО) и то 3 микрокредитна друштва – МКД, као профитне организације и 5 микрокредитне фондације – МКФ, као непрофитне организације. Агенција за банкарство дала је дозволу за рад за 127 организационих дијелова МКО, који послују у оквиру 9 МКФ, који имају сједиште у Федерацији БиХ.

3.2.1. Основни показатељи

Основни показатељи у вези са сектором МКО дати су у наредној табели.

Табела 3.2.1 – Основни показатељи МКО Републике Српске - упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2010.	31.12.2011.	Индекс
1.	Број МКО	7	8	-
2.	Запослени	380	341	89,74
3.	Билансна актива (у 000 КМ)	276.873	249.427	90,09
4.	Билансна актива/БДП ⁵ (у %)	3,33	2,83	
5.	Капитал (у 000 КМ)	56.689	57.373	101,21
6.	Укупни кредити МКО из РС (у 000 КМ)	228.987	188.733	82,42
	- Кредити привреди	15.685	11.242	71,67
	- Кредити становништву	213.302	177.491	83,21
7.	Укупни кредити МКО из РС и филијала из ФБиХ пласирани становништву РС (у 000 КМ)	304.771	256.902	84,29

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Укупни кредити МКО Републике Српске износе 188,7 милиона КМ што је смањење од 18% у односу на 31.12.2010. године. Према рочној структури кредита доминантно је учешће дугорочних кредита на које се односи 173,5 милиона КМ или 92%, а на краткорочне кредите (с доспјелим потраживањима) 15,2 милиона КМ или 8%. Доспјела потраживања се највећим дијелом односе на кредите физичким лицима.

Према гранској структури, највеће је учешће кредита за пољопривреду и кредита за услужне дјелатности.

Са 31.12.2011. године укупни кредити пословних јединица МКО са сједиштем у Федерацији БиХ, а које послују у Републици Српско, износе 127,1 милиона КМ, од чега су 124,8 милиона КМ или 98% кредити физичким лицима, а 2,4 милиона КМ или 2% кредити правним лицима.

⁵Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

3.2.2. Биланс успјеха МКО

Остварени резултат сектора МКО дати су у наставку:

Табела 3.2.2 – Скраћени биланс успјеха на нивоу МКО Републике Српске - упоредни преглед за 2010. и 2011. Годину (у 000 КМ)

О П И С	2010.				2011.				Индекс
	МКД	МКФ	Укупно	Учешће (%)	МКД	МКФ	Укупно	Учешће (%)	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ.ПРИХОДИ									
а) Приходи од камата и слични приходи	44.775	363	45.138	98,96	37.714	277	37.991	98	84
б) Оперативни приходи	254	221	475	1,04	432	353	785	2	165
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	45.029	584	45.613	100	38.146	630	38.776	100	85
3. РАСХОДИ									
а) Расходи по каматама и слични расходи	14.855	66	14.921	32	12.421	77	12.498	34	84
б) Оперативни расходи	19.433	343	19.776	42	17.200	348	17.548	48	89
в) Трошкови резервисања за кред. и др. губитке	11.996	496	12.492	26	6.501	342	6.843	18	55
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	46.284	905	47.189	100	36.122	767	36.889	100	78
5. ВАНРЕДНИ ПРИХОДИ	914	114	1.028		1.578	45	1.623		158
6. ВАНРЕДНИ РАСХОДИ	98	0	98		208	0	208		212
УКУПНИ ПРИХОДИ- РАСХОДИ (2+5-4-6)	-439	-207	- 646		3.394	-92	3.302		
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	-439		- 439		3.394		3.394		
ВИШАК/МАЊАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		-207	- 207			-92	-92		
ПОРЕЗИ	957		957		817		817		
НЕТО ДОБИТ / ГУБИТАК	-1.396	0	-1.396		2.577	0	2.577		
ВИШАК / МАЊАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		-207	- 207			-92	-92		
УКУПАН ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ	-1.396	- 207	-1.603		2.577	-92	2.485		

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Са 31.12.2011. године позитиван финансијски резултат остварила су два МКД у укупном износу од 4,38 милиона КМ, а једно МКД је пословало са губитком у износу од 0,81 милиона КМ, тако да је на нивоу укупних МКД остварена добит у износу од 2,58 милиона КМ. У истом периоду МКФ су оствариле мањак прихода над расходима у износу од 92 хиљаде КМ.

На нивоу микрокредитног сектора са 31.12.2011. године остварен је позитиван финансијски резултат у износу од 2,485 милиона КМ.

3.2.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО

Ефективна каматна стопа на микрокредите је тржишна цијена тих кредита. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодбрене кредите у извјештајном мјесецу.

Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО Републике Српске и пословних јединица МКО из Федерације БиХ дате су у наредном табеларном прегледу:

Табела 3.2.3 – Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО у Републици Српској – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	О П И С	Просјечне пондерисане каматне стопе (у %)							
		I-XII 2010.				I-XII 2011.			
		МКО РС		Јединице МКО ФБиХ		МКО РС		Јединице МКО ФБиХ	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1.	Пондерис.каматне стопе на кратк. кредите	17,50	23,85	24,10	33,95	16,77	22,39	27,16	34,55
2.	Пондерис.каматне стопе на дугр. кредите	17,54	20,14	23,68	28,01	16,94	19,41	22,84	26,82
3.	Укупно пондерис.каматне стопе на кредите	17,53	20,87	23,78	29,38	16,91	20,04	23,89	28,70

НКС-номинална каматна стопа; ЕКС-ефективна каматна стопа

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Из наведеног приказа произилази да су МКО Републике Српске у посматраном периоду смањиле каматне стопе на кредите, које су и даље знатно веће од истих у банкарском сектору.

У истом периоду јединице МКО из Федерације БиХ, такође, биљеже пад просјечне ефективне каматне стопе на укупне кредите за 0,69 процентних поена, али су константно веће у односу просјечну ефективну каматну стопу МКО Републике Српске и то у 2011. години за 8,51 процентних поена.

3.3. Даваоци лизинга

До 31.12.2011. године Агенција за банкарство је издала двије дозволе за обављање послова лизинга са сједиштем у Републици Српској. Дозволу за рад у Републици Српској има 5 пословних јединица, које су у саставу 5 друштава за послове лизинга са сједиштем у Федерацији БиХ

3.3.1. Основни показатељи

Основни показатељи сектора давалаца лизинга дати су у наредној табели:

Табела 3.3.1 – Основни показатељи за ДЛ Републике Српске - упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2010.	31.12.2011.	Индекс
1.	Број давалаца лизинга	1	2	200
2.	Запослени	15	40	266,67
3.	Билансна актива (у 000 КМ)	2.853	5.200	182,23
4.	Билансна актива/БДП ⁶ (у %)	0,034%	0,06%	173,72
5.	Капитал (у 000 КМ)		1.988	
6.	Укупни пласмани ДЛ из РС (у 000КМ)	2.403	3.216	133,83
	- Финансијски лизинг	2.403	3.216	133,83
	- Оперативни лизинг	0,00	0,00	-
	Укупни пласмани филијала ДЛ из ФБиХ (у 000КМ)	102.598	70.531	68,75
	- Финансијски лизинг	76.410	67.354	88,15
	- Оперативни лизинг	26.188	3.177	12,13
7.	Укупни пласмани ДЛ из РС и филијала из ФБиХ пласирани становништву РС (у 000 КМ)	7.801	9.652	123,72

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Укупни билансни ниво ДЛ са сједиштем у Републици Српској са 31.12.2011. године је 5,2 милиона КМ, од чега се на билансни ниво раније основаног ДЛ односи износ од 1,3 милиона КМ, и на новооснованог ДЛ износ од 3,9 милиона КМ. Укупни капитал ДЛ из РС износи 1,98 мил.КМ. У структури капитала налази се уплаћени основни капитал од 3,8 мил. КМ, те губитак претходне и текуће године, као и добит текуће године.

До рока за доставу извјештаја, Агенција за банкарство није прописала образац за извјештаје о билансу стања и успјеха, јер се чека доношење контног оквира за овај сектор пословања. Даваоци лизинга су до сада користили контни оквир који није у потпуности прикладан за приказивање пословног лизинга. Са 31.12.2011. године сектор ДЛ Републике Српске остварио је негативан финансијски резултат у износу од 873 хиљада КМ (један ДЛ има губитак у износу од 932 хиљаде КМ, а један добит у износу од 59 хиљаду КМ).

⁶Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

3.4. Сектор осигурања

На тржишту осигурања Републике Српске у 2011. години пословало је 11 друштава за осигурање и то 8 друштава које обављају искључиво послове неживотног осигурања и 3 композитна друштва (обављају послове и животног и неживотног осигурања). Са стањем на дан 31.12.2011. године на подручју Републике Српске послује и 9 филијала друштава за осигурање из ФБиХ. У 2011. години једно друштво добило је временски ограничену дозволу за обављање послова реосигурања.

3.4.1. Основни показатељи

Основни показатељи за сектор осигурања Републике Српске могу се представити како слиједи:

Табела 3.4.1 – Основни показатељи за сектор осигурања Републике Српске - упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2010.	31.12.2011.	Индекс
1.	Број друштава за осигурање	11	11	100,00
2.	Запослени (друштва из РС)	1.117	1.211	102,89
3.	Билансна актива (у 000 КМ)	245.160	257.717	105,12
4.	Билансна актива/БДП ⁷ (у %)	2,95	2,93	
5.	Капитал (у 000 КМ)	104.658	104.473	99,82
6.	Укупна премија осиг. у РС (у 000КМ)	141.203	153.547	108,74
	- Друштва из РС	122.608	131.337	107,12
	- Филијале из ФБиХ	18.595	22.209	119,44
7.	Премија животног осигурања/укупна премија (друштва из РС)%	7,28	7,83	107,55
8.	Укупно исплаћене штете у РС- друштва за осигурање из РС и филијале друштава из ФБиХ (у 000 КМ)	45.215	45.918	101,55
9.	ННІ индекс концентрације (актива)	1.187	1.137	104,39
10.	Премија/БДП (%) ⁸	1,70	1,74	

(Извор: Агенција за осигурање РС)

Број друштава за осигурање, као ни филијала није се мијењао. Број запослених је повећан за 3,6%.

Дошло је до пораста укупне премије од 8,74%, што је изнад просјека земаља у региону. Настављен је вишегодишњи тренд изнадпросјечног раста премије животног осигурања,

⁷ Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

⁸ Приликом обрачуна учешћа премије у БДП узета је у обзир укупна премија друштава из РС и премија филијала друштава из ФБиХ у РС.

која 2011. године достиже око 7,8% у односу на укупно обрачунату премију. Билансна актива је такође у порасту, док је капитал задржан на прошлогодишњем нивоу.

3.4.2. Биланс успјеха сектора осигурања

Резултати пословања сектора осигурања дати су у наредној табели.

Табела 3.4.2 – Скраћени биланс успјеха друштава за осигурање из Републике Српске
- упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

(у 000 КМ)

ОПИС	2.010		2.011		Индекс
	Укупно	Учешће (%)	Укупно	Учешће (%)	
1	2	3	4	5	6
1. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
1.1. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ					
а) Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесије животних осигурања и приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесије неживотних осигурања	122.121	91,64	128.658	91,18	105,35
б) Остали пословни приходи	11.134	8,36	12.439	8,82	111,72
УКУПНО ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (а+б)	133.255	100,00	141.097	100,00	105,88
2.1. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ					
а) Функционални расходи	60.462	50,32	65.106	49,99	107,68
б) Трошкови спровођења осигурања	59.697	49,68	65.133	50,01	109,11
УКУПНО ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (а+б)	120.159	100,00	130.239	100,00	108,39
3.1. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК/ГУБИТАК (1.1-1.2)	13.096		10.858		82,91
2. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
а) Финансијски приходи	9.243		6.183		66,89
б) Финансијски расходи	511		443		86,69
2.1. ФИНАНСИЈСКИ ДОБИТАК/ГУБИТАК (а-б)	8.732		5.740		65,74
3. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
а) Остали приходи	9.716		10.438		107,43
б) Остали расходи	18.020		12.185		67,62
3.1. ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА (а-б)	-8.304		-1.747		21,04
4. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
а) Приходи од ускл. вриједности имовине	1.093		3		0,27
б) Расходи од ускл. вриједности имовине	451		52		11,53
4.1. ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕД.ИМОВИНЕ (а-б)	642		-49		-7,63
5. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ И ОСТАЛИ ПРИХОДИ	308		0		
6. ОСТАЛИ НЕТО ДОБИЦИ У ПЕРИОДУ	1.014		157		15,48
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ОСТАЛЕ ДОБИТКЕ И ГУБИТКЕ			13		
7. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА	15.489		14.946		96,49
8. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	1.692		1.460		86,29
9. НЕТО РЕЗУЛТАТ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	13.797		13.486		97,75

(Извор: Агенција за осигурање РС)

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, као разлика укупних прихода и добитака, с једне стране, и укупних расхода и губитака и текућег и одложеног пореза на добит с друге стране, на нивоу свих друштава износи 13,486 мил. КМ. Укупан нето резултат који је предмет расподјеле износи 13,341 мил. КМ, а у њему партиципира десет друштава са оствареним добитком од 15,312 мил. КМ, а једно друштво је исказала нето губитак од 1,971 мил. КМ.

Напомена: У једном друштву за осигурање независни ревизор је у Извјештају о извршеној ревизији финансијских извјештаја за 2011. годину наложио корекцију финансијских извјештаја за период који је био предмет ревизије. До момента израде овог извјештаја Друштво није доставило кориговане финансијске извјештаје. Наложеном корекцијом нето добитак сектора осигурања смањено би се за 0,288 мил. КМ, док би се губитак повећао за 1,993 мил. КМ. Нето добит сектора осигурања након извршене корекције износила би 11,493 мил. КМ.

3.4.3. Преглед осталих учесника на тржишту осигурања

Поред друштава за осигурање и филијала друштава из ФБиХ посебну улогу на тржишту осигурања Републике Српске имају и остали учесници који су са њима директно повезани, чији се преглед даје у наставку.

Табела 3.4.3 – Остали учесници на тржишту осигурања

Р.Б.	Опис	31.12.2010.	31.12.2011.
1.	Заступници – физичка лица	143	129
2.	Заступници – предузетничке радње	28	26
3.	Друштва за заступање из РС	10	6
4.	Филијале друштава за заступање из ФБиХ	4	5
5.	Овлашћени актуари	16	18

(Извор: Агенција за осигурање РС)

Крајем 2011. године од стране „Пошта Српске“ а.д. Бања Лука поднесен је захтјев за добијање дозволе за обављање дјелатности заступање у осигурању. Захтјев је одобрен почетком 2012. године.

3.5. Тржиште капитала

3.5.1. Основни показатељи

Као основни показатељи стања тржишта капитала Републике Српске могу се узети тржишна капитализација, те остварени промет на Бањалучкој берзи, који су дати у наредним табелама.

Табела 3.5.1. – Преглед тржишне капитализације хартија од вриједности са Бањалучке берзе (у 000 КМ)

Р.Б.	ОПИС	31.12. 2010.	31.12. 2011.	Индекс
1.	Акције	3.343.299	3.410.921	102,02
2.	Фондови	119.896	133.489	111,34
3.	Обвезнице	269.109	238.257	88,54
4.	Трезорски записи	-	52.758	-
5.	Укупно	3.732.304	3.835.425	102,76
6.	Тржишна капитализација/БДП (у %) ⁹	44,92	43,56	96,90

(Извор: Бањалучка берза)

Укупна тржишна капитализација свих хартија од вриједности, којима се тргује на Бањалучкој берзи, 30.12.2011. године износила је 3.835 милиона КМ, што је 2,76% више него на крају 2010. године.

Табела 3.5.1.1 – Преглед промета на Бањалучкој берзи – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину (у КМ)

Р.Б.	Укупан промет	2010.	Учешће (у %)	2011.	Учешће (у %)	Индекс
1.	Акције:					
1.1.	▪ Редован промет	36.620.670	20,78	63.119.771	14,84	172,36
1.2.	▪ Блок посао	65.457.257	37,16	45.697.722	10,74	69,81
1.3.	▪ Преузимање	1.928.929	1,09	8.466.960	2,00	438,95
1.4.	▪ Аукција за пакет акција	12.596.306	7,15	9.766.690	2,29	77,54
1.5.	▪ Јавна понуда	3.734.353	2,12	1.627.867	0,38	43,59
	Укупно	120.337.515		128.678.510		106,93
2.	Обвезнице:					
2.1.	▪ Редован промет	28.078.960	15,94	29.790.118	7,00	106,09
2.2.	▪ Јавна понуда	27.778.605	15,77	178.671.500	42,00	643,20
	Укупно	55.857.565		208.461.618		373,20
3.	Трезорски записи - јавна понуда	-		88.316.356	20,75	-
4.	Укупно	176.195.081	100,00	425.456.984	100,00	241,47

(Извор: Бањалучка берза)

⁹ Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

На основу података из претходне табеле може се видјети да је дошло до благог раста промета акцијама, као и до значајног пораста вриједности јавне понуде дужничких инструмената, а у првом реду обвезница.

Од укупног промета у 2011. години, 14,84% чини редован промет акцијама, а 7% редован промет обвезницама, што је у структури ниже него претходне године, (20,78% - редован промет акцијама, 15,94% обвезницама). Редован промет на Бањалучкој берзи у 2011. години (акција и обвезница) износио је 92, милиона КМ, што је номинално за 153% више него у 2010. години. Највећи редован промет акцијама у 2011. години је остварен акцијама емитената који су уврштени на службено берзанско тржиште - листа Б (61,36 %), затим акцијама на слободном берзанском тржишту (21,44 %), акцијама на службеном берзанском тржишту - сегмент котација ИФ-ова (17,19%) и ново тржиште у оквиру службеног берзанског тржишта (0,01%).

Промет кроз аукције за пакет акција чини свега 2,30% укупног промета на Бањалучкој берзи (7,15% укупног промета у 2010. години), док је промет кроз јавну понуду акција значајно пао, на 0,38% укупног промета, у односу на 2,12% укупног промета у 2010. години. Исто се односи на промет кроз блок послове који у 2011. години представља 10,74% укупног промета, док је у 2010. години износио 37,15% укупног промета. Значајно повећање остварено је у промету обвезница кроз јавну понуду, која чини 42% укупног промета, док се у 2010. години на овај сегмент односило 15,77%. Новина на тржишту хартија од вриједности је и јавна понуда трезорских записа, која чини 20,76% укупног промета. Промет кроз преузимање је остао на ниском нивоу, као и претходне године, и представља свега 2% укупног промета (1,09% укупног промета у 2010. години).

У 2011. години, чланови Бањалучке берзе су закључили 25 блок послова (6 више него прошле године). Укупна вриједност трговања са блок пословима је износила 45,6 мил. КМ).

У 2011. години Бањалучкој берзи је пријављено 30 послова по основу завршених понуда за преузимање у укупној вриједности од 8,4 мил. КМ.

Остварено је и 178,6 мил. КМ промета кроз 13 јавних понуда обвезница. Такође, остварено је 1,6 мил. КМ промета кроз четири јавне понуде акција.

У 2011. години остварено је 88,3 мил. КМ промета кроз четири јавне понуде трезорских записа.

Берзански индекси су такође значајан показатељ промјена цијена хартија од вриједности које супредмет берзанске трговине. Вриједности званичних индекса Бањалучке берзе дају се у наставку

Табела 3.5.1.2 - Вриједности индекса Бањалучке берзе

Р.Б.	Индекс	31.12.2010.	31.12.2011.
1.	БИРС	956,12	876,36
2.	ФИРС	1.632,46	1.822,07
3.	ЕРС 10	801,34	874,10

(Извор: Бањалучка берза)

3.5.2. Тржишни учесници и листиране хартије

Један од показатеља развијености тржишта је број тржишних учесника. У наредним табелама даје се преглед тржишних учесника за 2010. и 2011. годину, као и листираних хартија од вриједности на Бањалучкој берзи.

Табела 3.5.2.1 – Преглед учесника на тржишту капитала Републике Српске – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Овлашћени учесници	2010. год	2011. год	Индекс
1.	Берзански посредници	12	13	108,33
2.	Друштва за управљање инв.фондовима	14	14	100
3.	Инвестициони фондови	17	16	94,12
3.1.	Отворени	3	2	66,67
3.2.	Затворени	14	14	100
4.	Кастоди банке	7	7	100
5.	Банке депозитари	4	4	100
6.	Брокери	26	20	76,93
7.	Инвестициони савјетници	3	1	33,33
8.	Инвестициони менаџери	42	33	78,57

(Извор: Комисија за хартије од вриједности)

Упркос години кризе и број учесника на тржишту капитала није доживио значајније осцилације.

Табела 3.5.2.2 – Преглед листираних хартија од вриједности на Бањалучкој берзи – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Опис	2010. год	2011. год	Индекс
1.	Листиране акције	566	528	93,29
1.1.	- службено берзанско тржиште	42	39	92,86
1.2.	- слободно берзанско тржиште	523	488	93,31
1.3.	- ново тржиште	1	1	100
2.	Листиране акције- суспендоване	255	263	103,14
3.	Фондови	14	14	100
3.1.	- затворени фондови	14	14	100
4.	Обвезнице	34	54	158,82
5.	Трезорски записи	0	3	-
6.	УКУПНО:	869	862	99,19

(Извор: Бањалучка берза)

Број листираних хартија такође потврђује значај емисије и промета дужничких инструмената за развој домаћег тржишта капитала.

3.5.3. Инвестициони фондови

У Републици Српској, закључно са 31.12.2011. године, послује 14 друштава за управљање инвестиционим фондовима, која управљају са 14 затворених инвестиционих фондова и три отворена инвестициона фонда. У односу на стање на дан 31.12.2010. године није било промјена у броју друштава за управљања и инвестиционих фондова.

Један од најважнијих параметара у пословању инвестиционих фондова јесте нето вриједност имовине, укупно, и по акцији, односно удјелу.

Табела 3.5.3.1 – Преглед нето вриједности имовине затворених инвестиционих фондова по акцији у КМ, за период од 2006. до 2011. године

Р.Б.	Назив затвореног инвестиционог фонда	Нето вриједност имовине по акцији у КМ						Промјена 2010/2011
		31.12. 2006.	31.12. 2007.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	
1.	ЗИФ "БЛБ-ПРОФИТ" а.д. Бања Лука	27,05	16,67	5,27	7,26	10,34	9,19	-11%
2.	ЗИФ "БАЛКАН ИНВЕСТМЕНТ ФОНД" а.д. Бања Лука	18,27	15,74	6,46	7,02	7,23	7,46	3%
3.	ЗИФ "АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	25,7	17,08	5,69	8,49	11,72	10,39	-11%
4.	ЗИФ "ВАУЧЕРСКО ИНВЕСТИЦИОНИ БИЗНИС ФОНД" а.д. Бања Лука	13,17	11,04	5,86	7,13	11,13	9,27	-17%
5.	ЗИФ "УНИОИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бијељина	/	/	0,69	0,64	0,65	0,63	-3%
6.	ЗИФ "ЈАХОРИНА КОНСЕКО ИНВЕСТ" а.д. Пале	15,52	7,15	1,94	2,6	6,25	5,29	-15%
7.	ЗИФ "ZERPER FOND" а.д. Бања Лука	24,54	21,46	9,28	13,03	15,89	16,28	2%
8.	ЗИФ "ЕУРОИНВЕСТМЕНТ ФОНД" а.д. Бања Лука	66,07	40,57	11,51	18,38	22,82	24,56	8%
9.	ЗИФ "ПРИВРЕДНИК ИНВЕСТ" а.д. Бања Лука	17,23	9,69	4,25	4,4	6,22	5,61	-10%
10.	ЗИФ "ИНВЕСТ НОВА ФОНД" а.д. Бијељина	0,43	0,29	0,1	0,11	0,19	0,17	-11%
11.	ЗИФ "БОРС ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	22,23	16,08	4,74	6,2	9,87	10,34	5%
12.	ЗИФ "ПОЛАРА ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	36,79	20,68	6,63	12,65	18,12	15,63	-14%
13.	ЗИФ "ВБ ФОНД" а.д. Бања Лука	14,65	12,71	4,23	6,54	8,82	7,84	-11%
14.	ЗИФ "КРИСТАЛ ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	29,77	26,35	10,25	12,38	16,11	14,22	-12%

(Извор: Бањалучка берза)

У складу са Законом о инвестиционим фондовима и Правилником о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуну нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда, нето имовина инвестиционих фондова на дан 31.12.2011. године углавном је обрачуната на бази просјечне цијене трговања, пондерисане количином хартија од вриједности прометованих на берзи, те пријављених блок послова.

Из претходне табеле видљиво је да је нето вриједност имовине по акцији у 2011. години у односу на претходну годину код 4 затворена инвестициона фонда порасла, док је код 10 затворених инвестиционих фондова дошло до смањења нето вриједности имовине по акцији.

Кретање нето вриједности имовине отворених инвестиционих фондова показује наредна табела.

Табела 3.5.3.2 - Преглед нето вриједности имовине отворених инвестиционих фондова по удјелу

Р.Б.	Назив отвореног инвестиционог фонда	Нето вриједност имовине по удјелу у КМ			
		31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	Промјена 2010/2011
1.	ОИФ "ADVANTIS DIAMOND"	105,22	110,39	104,84	-5,03%
2.	ОИФ "KRISTAL KAPITAL"	65,93	70,18	67,63	-3,63%
3.	ОИФ "MIKROFIN PLUS"	119,39	123,99	121,05	-2,37%

(Извор: Бањалучка берза)

На дан 31.12.2011. године код сва три отворена инвестициона фонда дошло је до пада вриједности имовине по удјелу. Вриједност удјела отвореног инвестиционог фонда "ADVANTIS DIAMOND" је исказана на дан 22.12.2011. године с обзиром да је након тога покренут поступак ликвидације наведеног инвестиционог фонда.

3.6. Per capita показатељи

У наредној табели приказани су најзначајнији показатељи који се односе на финансијски сектор, по глави становника Републике Српске.¹⁰

Табела 3.6.1 – Преглед per capita показатеља финансијског сектора

Р.Б.	ОПИС	2010. год	2011. год.	Индекс
		КМ по становнику	КМ по становнику	
1.	Банкарски кредити	1.407	1.501	106,68
2.	Кредити МКО	212	179	84,00
3.	Пласмани ДЛ	5,4	6,7	123,72
4.	Укупно обрачуната премија ¹¹	94,20	99,22	103,07
4.1	Премија животног осигурања	6,23	7,17	126,23
5.	Тржишна капитализација	2.604	2.676	102,76

У 2011. години повећан је степен задужености становништва по основу банкарских кредита, што је, поред осталог, последица општег пада активних каматних стопа у овом сектору. С друге стране, дошло је до пада задужености становништва код сектора

¹⁰ Пројена броја становника Републике Српске за 2010. годину износи 1,433 милиона, у складу са последњим расположивим подацима Завода за статистику Републике Српске. У недостатку расположиве статистике за 2011. годину, искоришћен је исти податак.

¹¹ Укупно обрачуната премија обухвата премију коју су остварила друштва за осигурање из РС и филијале друштва из ФБиХ, а искључена је премије коју су остварила друштва за осигурање из РС на територији ФБиХ

микрокредитних организација за 16%, које су у дужем временском периоду нудиле кредите под знатно неповољнијим каматним условима. Област давалаца лизинга повећала је своја потраживања од становништва, али је овај сегмент и даље релативно неразвијен у Републици Српској.

Тржиште осигурања у РС карактерише неповољна структура премије упркос константном вишегодишњем расту премије животног осигурања, номинално, релативно и по глави становника.

4. Приједлог мјера и активности за 2012. годину

Комитет је донио План рада за 2012. годину, који има за циљ одржавање стабилности финансијског сектора и унапређење надзора.

У вези побољшања регулаторног оквира Комитет ће разматрати или иницирати:

- измјене и допуне Закона о инвестиционим фондовима, које треба да убрзају трансформацију затворених инвестиционих фондова и обезбиједе ефикасније управљање,
- доношење подзаконских прописа у области заштите права корисника финансијских услуга, који проистичу из измјена и допуна законских прописа о банкама и микрокредитним организацијама,
- информацију о активностима Агенције за банкарство на изради регулативе усклађене са најновијим Директивама ЕУ за банкарски сектор и примјени "Међународног споразума за мјерење капитала – Базел II",
- измјене и допуне законске регулативе о професионалној тајности и повјерљивости података, као и еквивалентности одредби о професионалној тајности и повјерљивости података у трећим земљама у односу на захтјеве измијењене CRD од 16.септембра 2009. године,
- приједлоге за унапређења законске регулативе из области осигурања, а посебно у вези:
 - повећања минималних захтјева адекватности капитала друштава за осигурање и
 - унапређења институционалног оквира за обавезно осигурање од аутоодговорности у складу са директивама ЕУ.

Комитет ће се бавити и унапређењем статистике и финансијског извјештавања у оквиру финансијског сектора, што би требало да обухвати:

- активности на усклађивању финансијског извјештавања друштава за осигурање са Директивом о финансијским и консолидованим извјештајима (91/674/ЕЕС),
- хармонизација извјештавања регулатора о свом раду и стању на финансијском тржишту и
- унапређивање статистике у вези обавезног осигурања од аутоодговорности.

Комитет ће развијати сарадњу у оквиру надзорних активности, а нарочито у области супервизије понашања на финансијским тржиштима и консолидоване супервизије финансијског сектора.

Надзорни органи ће по потреби заједнички вршити надзор над субјектима из своје надлежности, те све информације од значаја прослиједити осталим надлежним органима.

Планира се организовање више заједничких едукација за примјену међународних рачуноводствених стандарда и методологија извјештавања у финансијским институцијама.

Подизање нивоа заштите потрошача на финансијском тржишту и финансијске писмености становништва је активност којој се континуирано посвећује посебна пажња, што, поред осталог подразумева:

- успостављање сарадње Омбудсмана у осигурању и Омбудсмана у банкарском систему,
- идентификовање претпоставки и потребних ресурса за почетно истраживање о нивоу финансијске писмености потрошача на тржишту у РС,
- организовање округлих столова и радионица за професионална лица која су на посредан начин укључена у рад финансијских институција као што су адвокати, нотари, судије, процјенитељи, полицајци и сл,
- активна сарадња са медијима у циљу повећање информисаности потрошача на финансијском тржишту (организовање округлог стола или конференције о улози медија у развоју финансијских тржишта) и
- објављивање информативних брошура.